

2015

Trends & Ontwikkelingen

Vrijwilligerswerk en Mantelzorgondersteuning in Almere

humanitas

vmca
voor elkaar in Almere

Inhoud

Inleiding	3
In het kort	4
Trends en ontwikkelingen	
Trend 1: Tweedeling in de maatschappij	5
Trend 2: Hoge verwachtingen van vrijwilligers en actieve burgers	6
Trend 3: Hoge verwachtingen van mantelzorgers	7
Trend 4: Formeel en informeel dicht bij elkaar	8
Trend 5: Behoefte aan sociale balans	10
Ten slotte	11

Inleiding

In deze trendrapportage zijn de belangrijkste ontwikkelingen opgenomen die door Humanitas Almere en de VMCA op dit moment worden gezien in het vrijwilligerswerk en bij mantelzorgers. Het gaat om ervaringen uit de praktijk en over ontwikkelingen en trends die direct invloed hebben op ons werkveld.

De landelijke vereniging Humanitas viert dit jaar haar 70-jarige jubileum. Deze organisatie is ontstaan als reactie op de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog, toen de maatschappij door elkaar was geschud. Er was behoefte aan verbinding tussen mensen en aan wederopbouw van de maatschappij. De VMCA is een lokale organisatie en nog niet half zo oud. De VMCA is gelijk met Almere opgegroeid en heeft hetzelfde doel: het verbinden van mensen en het opbouwen van een sociale infrastructuur.

Dit rapport is tot stand gekomen na een aantal bijeenkomsten met medewerkers van beide organisaties. Dit heeft geleid tot een goed beeld van de dagelijkse praktijk en de ontwikkelingen in ons werkveld en deze vormen de basis van deze trendrapportage.

Het was een positieve ervaring om gezamenlijk aan deze trendrapportage te werken. Het proces van totstandkoming heeft ook geleid tot een kijkje in elkaars keuken en het uitwisselen van visie op vrijwilligerswerk en mantelzorg. We bieden deze rapportage aan onze directe samenwerkingspartners aan, om inzicht te geven in wat er op het gebied van vrijwilligerswerk en mantelzorg actueel is. We streven ernaar om, samen met onze partners, te bouwen aan een goede sociale stad, waarin Almeerders tot hun recht komen en met plezier leven en wonen.

In deze rapportage krijgt u eerst een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot vrijwilligers en mantelzorgers in Almere. Vervolgens zijn de trends en ontwikkelingen voor u onder elkaar gezet. Deze zijn voorzien van accenten waaraan de VMCA en Humanitas bijzondere betekenis hechten.

We wensen u veel leesplezier,
Jolien Hoek
VMCA

Henriëtte van der Meij
Humanitas

Almere, oktober 2015

DE CIJFERS

In Almere doet 39% van de volwassen Almeerders vrijwilligerswerk. Dit doen zij gemiddeld 5,5 uur per week. Dit wil zeggen dat ruim 55.000 volwassenen Almeerders vrijwilligerswerk doen. 38% van hen doet vrijwilligerswerk in de eigen buurt. In Almere Haven en Almere Hout wordt relatief het meest vrijwilligerswerk gedaan en in Almere Poort het minst. Dit heeft te maken met de leeftijdsopbouw van de wijken; 65-plussers doen namelijk het vaakst vrijwilligerswerk (53%).

40% van de volwassen Almeerders zorgt voor iemand in zijn sociale omgeving. Hiervan is 20% mantelzorger. Dit zijn ruim 11.300 Almeerse mantelzorgers.

Ten opzichte van 2010 is het aantal mantelzorgers in Almere niet gestegen, de mate van belasting wel. Meer mantelzorgers geven aan zich matig of zwaar belast te voelen.

In 2014 voelt 2% van de mantelzorgers zich overbelast (1% in 2010) en

7 % voelt zich zwaar tot zeer zwaar belast (3% in 2010). Daarbij voelt nog eens 44% zich enigszins tot matig belast (41% in 2010). Qua taken is er vooral een stijging te zien in het aantal mantelzorgers dat persoonlijke verzorging biedt (wassen, aankleden, etc.), 21% van de mantelzorgers biedt persoonlijke verzorging (18% in 2010). De 65-plussers zijn het vaakst mantelzorger (58%).

Bron: Almere in de Peiling 2014

In het kort

In Almere doet 39% van de volwassenen vrijwilligerswerk, gemiddeld 5,5 uur per week. De vrijwilligers van Humanitas en de VMCA komen bijna allemaal bij Almeerse huishoudens achter de voordeur. Vooral daar waar financiële en psychiatrische problematiek speelt zijn de problemen vaak schrijnend.

40% van de Almeerders zorgt voor iemand anders, 20% daarvan is echt mantelzorger.

De belangrijkste ontwikkeling is de transitie van het sociaal domein, waarin zelfredzaamheid en eigen kracht belangrijke waarden zijn. We zien hierdoor een tweedeling in de maatschappij ontstaan tussen mensen die zelfredzaam zijn en zij die dit niet zijn. Door de decentralisatie en de noodzaak om de overheidsuitgaven in het sociaal domein terug te dringen wordt er meer van burgers verwacht en is de behoefte aan vrijwilligers groter. We zien een grote diversiteit aan vrijwilligers en actieve burgers: van zelfstandig werkend en hoogopgeleid tot mensen die verplicht worden tot het doen van een tegenprestatie of vrijwilligers met een beperking. Het coördineren van vrijwilligerswerk en het begeleiden van vrijwilligers is maatwerk.

Er wordt steeds meer van mantelzorgers verwacht. Zij zijn in dit transitiejaar vaak in verwarring en weten niet waar ze voor hulp en zorg terecht kunnen. Daarbij is het soms onduidelijk op welke zorg zij een beroep kunnen doen. Mantelzorgers verdienen een duidelijke rol en inbreng tijdens het keukentafelgesprek en voldoende mogelijkheden voor respijtzorg. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het hele sociale domein dat mantelzorgers zelfstandig kunnen functioneren en in balans kunnen zorgen.

We zien ook dat formeel en informeel steeds meer met elkaar samenwerkt. In de wijkteams is dit het duidelijkst zichtbaar. Ondanks dat er cultuurverschillen bestaan tussen organisaties, krijgt de samenwerking in de wijkteams steeds beter vorm. Vrijwilligerswerk is wezenlijk anders dan betaald werk. Het is belangrijk dat de eigenheid van het vrijwilligerswerk wordt bewaakt.

Het vrijwilligerswerk kenmerkt zich door persoonlijke invulling van contact, motivatie en mogelijkheden van de vrijwilliger en een informele werkwijze.

De technologische en digitale communicatiemogelijkheden zijn legio en worden ook ingezet in de ondersteuning en hulp aan mensen. Deze mogelijkheden zijn aanvullend op het persoonlijke contact en zullen nooit het face-to-face contact helemaal vervangen. Mensen zijn op zoek naar een nieuwe sociale balans. Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn prima mogelijkheden om persoonlijke contacten aan te gaan, vriendschappen op te bouwen en zo te investeren in een stevig sociaal netwerk.

Trends en ontwikkelingen

Vrijwilligers en mantelzorgers in Almere

Zowel de beroepskrachten als de vrijwilligers van Humanitas en de VMCA komen bij veel mensen en gezinnen achter de voordeur en krijgen daardoor een goed beeld van wat er zich in de Almeerse huishoudens afspeelt. Er wordt veel meervoudige en complexe problematiek gesignaleerd. In gezinnen waar schulden zijn en/of psychische problematiek is, versterken de problemen elkaar vaak. We zien veel gezinnen waar kinderen in een onveilige situatie opgroeien. Jonge mantelzorgertjes die een gezin draaiende houden, kinderen die niet naar (sport-) clubs gaan omdat er geen geld is, ontspoorde mantelzorg omdat de belasting te groot is.

De belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling van 2015 is onbetwist de decentralisering van de domeinen zorg, jeugd en participatie. Na jaren van voorbereiding is de formele transitie en de nieuwe infrastructuur van het sociale domein een feit. In de praktijk zijn we nog maar net begonnen met een nieuwe manier van werken. De wijkteams zijn opgezet en gestart. Professionals ontwikkelen met elkaar een nieuwe manier van werken en burgers moeten de nieuwe wegen leren vinden en bewandelen.

Over de transitie is de afgelopen tijd veel geschreven. In dit trendrapport worden de belangrijkste trends verwoord die direct betrekking hebben op vrijwilligerswerk en mantelzorg.

Trend 1

Tweedeling in de maatschappij

Op weg naar de participatiemaatschappij, waarin 'eigen kracht' en 'zelf verantwoordelijk zijn' belangrijke waarden zijn, zien we steeds vaker een tweedeling tussen mensen die zelfredzaam zijn en zij die dat niet zijn. Vaak heeft het betrekking op onderscheid tussen rijk en arm, gezond en niet gezond, hoogopgeleid en laagopgeleid. Kortom, het onderscheid tussen 'the haves and have nots'.

In veel van de in dit rapport beschreven trends komt deze tweedeling naar voren of is een trend juist een tegengestelde reactie op een vorige trend. Zo vraagt verregaande individualisering juist weer aandacht voor saamhorigheid en sociale contacten (samen redzaam) en

in een prestatiegerichte maatschappij zie je een tegenbeweging die streeft naar menselijke waarden en duurzaamheid.

In het vrijwilligerswerk zie je deze tweedeling ook: vrijwilligers die zelfstandig aan de slag gaan versus vrijwilligers die begeleiding naar vrijwilligerswerk en in de dagelijkse praktijk nodig hebben.

Bij mantelzorgers zien we een verschil tussen mantelzorgers die heel goed de wegen weten te vinden om de zorg te delen (al dan niet betaald) en zij die maar een klein sociaal netwerk hebben en niet over de benodigde financiële middelen beschikken of de kunst van het vragen niet beheersen.

De betekenis voor vrijwilligerswerk en mantelzorg in Almere:

- Vrijwilligerswerk richt zich op het koppelen van mensen aan mensen en het verbinden met de samenleving. Vraag en aanbod worden bij elkaar gebracht. Van vrijwilligersorganisaties wordt verwacht dat zij geen scheiding aanbrengen tussen kwetsbaar en sterk. Iedereen kan een kwetsbare periode doormaken of een kwetsbare kant hebben. Niet voor niets komt wederkerigheid zo vaak voor binnen het vrijwilligerswerk: alle betrokkenen worden er beter van. Vrijwilligerswerk zet mensen in hun kracht.
- Begeleiding van een vrijwilliger door een andere vrijwilliger zien we in veel (vrijwilligers)organisaties. Dit zouden we op grotere schaal kunnen toepassen in grotere professionele organisaties (bijv. zorgorganisaties) waar juist relatief veel vrijwilligers werken die moeilijk zelfstandig aan de slag gaan.
- Voor zelfredzame vrijwilligers en mantelzorgers is het van belang dat informatie gemakkelijk toegankelijk is en dat zij de organisaties weten te vinden als ze vragen hebben of zelf in georganiseerd verband aan de slag willen.

Trend 2

Hoge verwachtingen van vrijwilligers en actieve burgers

De overheid heeft hoge verwachtingen van haar burgers. Burgers worden aangespoord de participatiemaatschappij te gaan maken. Meedoen in de maatschappij, in de wijk, binnen het vrijwilligerswerk doet mensen goed. Sociale contacten, structuur in het dagritme, talentontwikkeling, voorbereiding op de arbeidsmarkt, zingeving, maatschappelijke betrokkenheid, samen leuke dingen doen; allemaal zaken waar mensen van opbloeien. Vrijwilligerswerk heeft ook een economische waarde en dit is steeds vaker onderwerp van gesprek.

Enerzijds benadrukken de 'harde cijfers' de waarde die vrijwilligerswerk heeft, anderzijds levert dit ook kritiek op. Door sommigen wordt vrijwilligerswerk als verdringing van betaalde arbeid gezien. Voorbeelden van wat als verdringing wordt aangemerkt zijn vrijwillige conciërges, onderwijsassistenten op scholen en chauffeurs om kinderen naar school en ouderen naar voorzieningen te vervoeren.

Feit is dat er op diverse terreinen veel werk verricht wordt door vrijwilligers en actieve burgers. De grens hiervan is nog niet bereikt. Verschuiven vraagt om visie, begeleiding en nieuwe kaders.

Het SCP heeft onderzoek¹ gedaan naar de factoren die uitwerking hebben op het vrijwilligerswerk. Van negatieve invloed op de aanwas van vrijwilligers zijn: het doorzetten van de ontkerkelijking, de afname van de beschikbare vrije tijd van mensen en de forse toename van aanbieders op de 'vrijtijdsmarkt'. Positieve uitwerking op het vrijwilligerswerk hebben: de stijging van het opleidingsniveau (hoe hoger opgeleid, hoe vaker vrijwilliger), de professionalisering van het vrijwilligerswerk (adequater en efficiënter), maar door professionalisering ook weer bureaucratischer waardoor vrijwilligers afhaaken, en de toenemende vergrijzing (65-plussers doen het vaakst vrijwilligerswerk). Het SCP verwacht dat het aantal vrijwilligers de komende jaren gelijk zal blijven. Dit staat haaks op de grote verwachting die de overheid heeft van haar burgers en de grotere behoefte van de maatschappij aan vrijwilligers.

Verschuiving van formeel naar informeel

We zien op dit moment een verschuiving van formeel naar informeel. In de praktijk wordt dit herkend als het gaat om bijv. ambulante begeleiding, financiële en administratieve ondersteuning en respijtzorg.

Er is een toenemende behoefte aan goed getrainde, bekwame vrijwilligers en maatjes.

We zien ook steeds vaker dat commerciële bedrijven werken met trainees of volontairs.

Wat wel en niet kan en waar de grens ligt van het vrijwilligerswerk is steeds vaker maatwerk. Wat kan en wil de vrijwilliger, wat is zijn motivatie en zijn belang? En sluit dit aan op de behoefte van de organisaties en de maatschappij? De grenzen van het vrijwilligerswerk worden weliswaar opgerekt, maar ze verdwijnen niet. De organisatie waarin de vrijwilliger werkt bepaalt de kaders en grenzen, de vrijwilliger bepaalt zelf zijn mogelijkheden.

Diversiteit

De diversiteit in het vrijwilligerswerk wordt steeds groter. Vrijwilligers zijn 'tussen banen in', of zijn een maand fulltime beschikbaar, willen uitdaging, zoeken dagbesteding of zoeken iets in het kader van de tegenprestatie of een stage. Aan veel vragen is een mouw te passen, dit is echter maatwerk. Maatwerk vraagt tijd en aandacht.

Geleide vrijwilligers

Een andere trend is dat mensen vaker in meer of mindere mate verplicht worden om vrijwilligerswerk te doen. Mensen met een uitkering, mensen die dagbesteding nodig hebben of een stageplaats. Steeds vaker worden deze mensen geleid naar vrijwilligerswerk. Motivatie is altijd een voorwaarde om binnen het vrijwilligerswerk aan de slag te kunnen. Het vrijwilligerswerk moet op de motivatie van de vrijwilliger aansluiten. Geleid vrijwilligerswerk vraagt om persoonlijke aandacht en begeleiding. Deze begeleiding in de praktijk is vaak niet voorhanden.

De tegenprestatie

Sinds 2015 is elke gemeente verplicht beleid te hebben met betrekking tot de tegenprestatie. De tegenprestatie vraagt van mensen met een uitkering van de sociale dienst om iets hiervoor terug te doen. In Almere is een deel van de uitkeringsgerechtigden, met een redelijke afstand tot de arbeidsmarkt, verplicht tot het doen van totaal 24 uur vrijwilligerswerk in 12 weken. Mensen hebben 3 maanden de gelegenheid om zelf iets te zoeken alvorens de gemeente hen een verplichte klus oplegt. De VMCA ziet dat mensen uit deze groep zich melden om zich te laten registreren als vrijwilliger. Vrijwilligers en mantelzorgers hoeven geen tegenprestatie te verrichten, omdat zij al een bijdrage leveren aan de maatschappij.

¹ Sociaal Cultureel Planbureau: Toekomst verkenning vrijwillige inzet, 2015.

Actieve burgers

Bewoners nemen steeds vaker zelf het initiatief om activiteiten in de buurt of rond een thema te organiseren waar men warm voor loopt. Dat is prima en daar hoeft het 'georganiseerde vrijwilligerswerk' of de VMCA zich niet of nauwelijks mee te bemoeien. Als er al iets nodig is, dan gaat het meestal om niet meer dan het bieden van faciliteiten of het beantwoorden van vragen.

De betekenis voor vrijwilligerswerk en mantelzorg in Almere:

- Als vrijwilligerswerk aansluit bij de motivatie van mensen zal nagenoeg iedereen vrijwilliger willen worden. Maatwerk en toeleiding naar een geschikte vrijwilligersplek zijn nodig bij geleid vrijwilligerswerk, zodat er echt sprake kan zijn van maatschappelijke participatie.
- Vrijwilligerswerk is vaak een goedkope oplossing met een groot effect. Echter, het coördineren van vrijwilligerswerk is een vak. Het werven, scholen en begeleiden van vrijwilligers vraagt om professioneel handelen. Het koppelen van vrijwilliger en hulpvrager is maatwerk en bepaalt in grote mate de slagingskans van het contact.
- Omdat er een grotere behoefte is aan geschoolde en zelfstandig werkende vrijwilligers is het van belang dat vrijwilligers goed voorbereid aan hun werk beginnen. Hierin ligt zowel een taak voor de organisaties als voor de Vrijwilligersacademie. Er is voldoende en divers aanbod nodig vanuit de Vrijwilligersacademie. Ook organisaties zijn verantwoordelijk voor goede begeleiding en specifieke deskundigheidsbevordering van hun eigen vrijwilligers. Het is van belang dat vrijwilligers meegenomen worden in de veranderde

visie op zorg en ondersteuning. Dan kunnen zij een belangrijke bijdrage leveren aan de omslag naar de participatiemaatschappij.

- Deskundigheidsbevordering is voor vrijwilligers tevens een vorm van waardering voor hun inzet.
- De behoefte aan maatjes en vrijwillige coaches zal toenemen, omdat minder professionele zorg en begeleiding wordt geïndiceerd en mantelzorgers zwaarder belast worden.

Trend 3

Hoge verwachtingen van mantelzorgers

Anno 2015 geldt ook voor mantelzorgers: wat kunnen zij zelf doen en wat kan de omgeving bijdragen? De nadruk ligt niet langer op zorgen voor de mantelzorger, maar zorgen dat de mantelzorger zo zelfstandig mogelijk en in balans kan functioneren.

Door de veranderde wetgeving en de decentralisatie is het voor mantelzorgers lang niet altijd duidelijk wat zij zelf moeten doen en waarvoor zij hulp kunnen vragen. Mantelzorgers zijn in toenemende mate zwaar belast.

Respijtzorg

Omdat mensen eerst in hun sociale netwerk op zoek moeten gaan naar oplossingen worden mensen eerder en vaker aangespoord om mantelzorg te verlenen. Mantelzorg kan positief zijn en voldoening geven, maar ook leiden tot overbelasting en stress. Hoe veel kun je aan als mantelzorger, hoe houd je alle ballen in de lucht en wanneer kun je nog een beroep doen op een beroepskracht? Omdat er meer op de schouders van mantelzorgers neerkomt is er extra behoefte aan respijtzorg (de zorg wordt even overgenomen door een vrijwilliger of beroepskracht).

In gesprekken met mantelzorgers geven zij dit keer op keer aan. Veel van de vrijwilligersprojecten op het gebied van zorg die Humanitas en de VMCA organiseren hebben ook de functie van respijtzorg.

Onduidelijkheid en verwarring

Verwarring zien we bij veel mantelzorgers. Er is zoveel wet- en regelgeving veranderd dit jaar en er is zo veel rampspoed in de media geweest, dat niet elke mantelzorger weet welke ondersteuning mogelijk is en welke nieuwe oplossingen er zijn. Zij zijn belast met het uitzoeken van nieuwe mogelijkheden en lopen aan tegen administratieve rompslomp. Het keukentafelgesprek zou uitkomst kunnen bieden, ware het niet dat we signaleren dat een deel van de mantelzorgers bewust thuis blijft bij het keukentafelgesprek uit angst om te veel zorgtaken op het bord te krijgen.

Steeds meer organisaties hebben aandacht voor mantelzorgers en willen mantelzorgers ondersteunen.

Financiële druk

Met name de middenklasse kampt met nare financiële gevolgen van de stapelkosten. Steeds vaker moet er een eigen bijdrage worden betaald of moet hulp volledig zelf worden betaald. De middenklasse heeft doorgaans geen recht op toelages of compensatie vanuit de overheid.

Mantelzorg is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Mantelzorgers vinden het niet altijd gemakkelijk om anderen te betrekken bij de zorg die zij bieden. Niet iedereen heeft een actief sociaal netwerk waarop een beroep gedaan kan worden. Toch is het steeds belangrijker om mantelzorg te delen met anderen. De VMCA en Humanitas hebben een belangrijke rol om mantelzorgers te stimuleren hun vraagverlegenheid te overwinnen en hulp in te schakelen. Het vinden en verlichten van mantelzorgers is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het hele sociale domein, informele zorg en formele zorg samen met de hulpvrager en de mantelzorgers.

De betekenis voor vrijwilligerswerk en mantelzorg in Almere:

- Het vinden van mantelzorgers is een taak voor alle partijen in het sociale domein. De VMCA zal steeds vaker professionals trainen in het herkennen van mantelzorgers en hun knelpunten. De VMCA krijgt vaker een rol in de toeleiding naar voorzieningen voor mantelzorgers, zoals de mantelzorgwaardering, de huururgentie en de huishoudelijke hulp toeslag.

- Mantelzorgers voeren de regie over hun eigen leven en hun inzetbaarheid. Zij worden gestimuleerd om mee te doen met het keukentafelgesprek en hun mogelijkheden en onmogelijkheden op tafel te leggen.
- Mantelzorgers moeten worden gestimuleerd de zorg met anderen te delen. Respijtzorg, zowel informele als formele respijtzorg, moet goed op de kaart worden gezet en zo nodig worden aanvullende mogelijkheden gecreëerd. Preventieve ondersteuning kan al in een vroeg stadium worden ingezet, bijv. een Eigenkracht Conferentie, het helpen bij de ontwikkeling van een goed sociaal netwerk of het inzetten van vrijwilligers.
- De VMCA wordt steeds meer een lokaal expertisecentrum voor mantelzorg, gericht op het vinden, versterken en verlichten van mantelzorgers. Belangrijk hierbij is de verbinding tussen informele en formele zorg.

Trend 4

Formeel en informeel dichter bij elkaar

In Almere worden nieuwe concepten ontwikkeld in het kader van formele en informele samenwerking. Formeel (gegeven door beroepskrachten) en informeel (geboden door mantelzorgers en vrijwilligers) werken steeds nauwer met elkaar samen. Samenwerking is een voorwaarde om vanuit 1 gezin, 1 plan en 1 aanpak te werken. Dit gebeurt niet alleen in de zorg, maar ook op andere terreinen, zoals in de schuldhulpverlening en in de jeugdzorg. In de wijkteams zien we dat samenwerking tussen formeel en informeel steeds vanzelfsprekender wordt. De inbreng van De Schoor en de VMCA in de wijkteams speelt in deze nauwere samenwerking een belangrijke rol.

De samenwerking tussen beroepskrachten en vrijwilligers en mantelzorgers is ook belangrijk om de kanteling binnen het sociale domein mogelijk te maken. Nieuwe creatieve collectieve oplossingen liggen vaak dichtbij mensen en hun sociale omgeving, zijn minder duur en hebben vaak een prima resultaat.

De betekenis voor vrijwilligerswerk en mantelzorg in Almere:

- Het is belangrijk dat de formele wereld en de informele wereld elkaar beter leren kennen en ervaren dat zij aanvullend op elkaar zijn. Voor beroepskrachten is nog lang niet altijd duidelijk welke rol vrijwilligers kunnen spelen en welke niet. Hier ligt nog een belangrijke taak voor vrijwilligersorganisaties.

- Doordat elk wijkteam een wijkwerker heeft vanuit het vrijwilligerswerk is het vrijwilligerswerk in Almere stevig vertegenwoordigd. Deze opzet is uniek in Nederland en werkt goed. De 'vrijwilligerswerk wijkwerker' heeft als belangrijke taken de verbinding tussen formele en informele zorg tot stand te brengen, de informele manier van werken over te dragen op collega wijkwerkers en om bewoners te activeren tot het doen van vrijwilligerswerk.
- De wijkwerkers verwijzen door naar de verschillende vrijwilligersactiviteiten in de stad. Het is belangrijk dat er voldoende informele en collectieve activiteiten beschikbaar zijn en blijven om naar te verwijzen.
- Naar verwachting doen in 2016 aparte jeugdteams hun intrede in Almere. Het is belangrijk dat er gewerkt wordt vanuit de gedachte: 1 gezin, 1 plan, 1 aanpak. Er zal een goede verbinding moeten zijn tussen wijkteams en jeugdteams. Preventie op het gebied van jeugd kan negatieve gevolgen op lange termijn voorkomen of beperken binnen gezinnen in Almere.

Trend 5

Behoefte aan sociale balans

Mensen hebben de afgelopen jaren in toenemende mate toegang gekregen tot allerlei social media als WhatsApp, Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, fora en chatprogramma's. Aanvankelijk waren mensen massaal en intensief bezig om zoveel en zo vaak mogelijk van zich te laten horen. Inmiddels zien we mensen die een week of enkele dagen hun mobiele telefoon uitzetten, een sociale retraite inlassen in de hoop een betere sociale balans te vinden. Mensen gaan weer op zoek naar persoonlijk en diepgaand contact en proberen dit in balans te krijgen met snelle en vaak vluchtige digitale contacten.

Ook vernieuwende elektronische ondersteuningsmiddelen, zoals zorgrobot Alice en de Dementie App, bieden op het eerste oog een oplossing voor het vergroten van de zelfredzaamheid. Deze technologie brengt tegelijkertijd onpersoonlijkheid en vluchtigheid met zich mee. Persoonlijk contact blijft voor ieder mens belangrijk. Mensen en organisaties zijn in toenemende mate op zoek naar een goede balans tussen handige technologie en persoonlijk contact.

Tegelijkertijd zien we een toenemende hang naar verdieping en zingeving. Hiermee hangt ook de behoefte aan duurzaamheid samen en de behoefte om anders met zaken om te gaan. We delen auto's en scootmobielen, investeren in langdurige en goede vriendschappen en bouwen hiermee een stevig sociaal netwerk op.

De betekenis voor vrijwilligerswerk en mantelzorg in Almere:

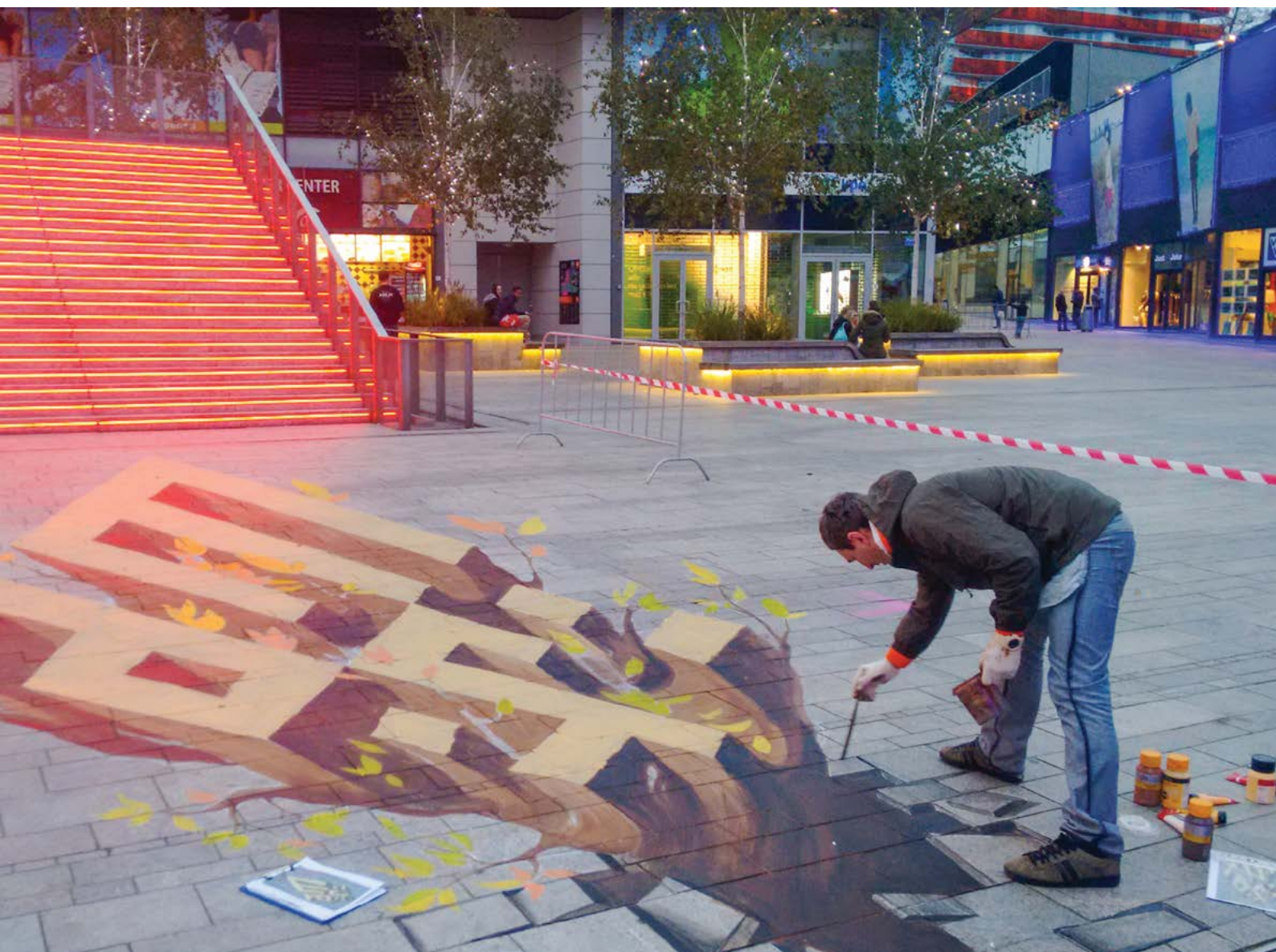
- De grotere aandacht van mensen voor hun sociale omgeving is positief voor het vrijwilligerswerk en voor mantelzorgers. Via vrijwilligerswerk kun je veel contacten opdoen en je sociale netwerk flink verstevigen. Vrijwilligers bieden aan hulpvragers tijd, aandacht en vaak duurzaam contact en helpen mantelzorgers en anderen bij het opbouwen en verstevigen van hun sociale netwerk.
- Contacten kunnen zowel face-to-face als via social media worden opgebouwd en onderhouden. Voor vrijwilligers en hulpvragers die minder mobiel zijn, biedt dit de mogelijkheid om vanuit huis sociale contacten te onderhouden of vrijwilligerswerk te doen.

Ten slotte

Tijdens het proces waarin deze rapportage tot stand is gekomen kwamen accentverschillen in de visie op vrijwilligerswerk op tafel. Waar Humanitas zaken als 'bewaken van de eigenheid van het vrijwilligerswerk' en 'vrijwilligers vervangen nooit beroepskrachten' uitdraagt, beoogt de VMCA een bijdrage te leveren aan 'de kanteeling van formeel naar informeel' en ziet 'vrijwilligerswerk ook als een manier voor mensen om te kunnen participeren en de verbinding te zoeken met de maatschappij'. Accenten overigens die zeker niet haaks op elkaar staan. Deze accentverschillen geven aan dat het vrijwilligerswerk vele kanten en vele mogelijkheden kent. Voor Almere, een stad die hard werkt aan de opbouw van haar samenleving en haar sociaal domein, is een bloeiend vrijwilligersleven vanuit grote diversiteit georganiseerd en aangeboden een verrijking. Het is goed om te zien dat zo veel Almeerders zich inzetten voor onze stad!

Bouwstenen van deze rapportage

Bij het opstellen van deze trendrapportage is niet alleen gebruik gemaakt van de kennis en ervaring die binnen Humanitas en de VMCA aanwezig zijn. Ook onderzoeksrapporten als Almere in de Peiling 2014 en de Sociale Atlas Almere 2013 zijn gebruikt. Beleidstukken van de gemeente Almere, MEZZO, NOV, SCP en gemeente Amsterdam hebben als naslagwerk gediend.

Humanitas en de VMCA hebben hun kennis en ervaring gebundeld om de trends en ontwikkelingen in het sociale domein te verzamelen en te presenteren in dit rapport.

humanitas

Humanitas Almere

Busplein 26
1315 KV Almere Stad
tel: 036 53 97 040
almere@humanitas.nl
www.humanitas.nl/afdeling/almerezeewolde

vmca
voor elkaar in Almere

VMCA Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere

Wagenmakerbaan 43
1315 BC Almere Stad
tel: 036 53 41 404
info@vmca.nl
www.vmca.nl